

ΑΡΧΑΙΟ-ΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΛΕΡΝΑΣ

ARCHAEOLOGICAL SITE OF LERNA

Τύμβος και Κτήριο της Πρωτοελλαδικής ΙΙΙ περιόδου («Κτήριο W-84»)

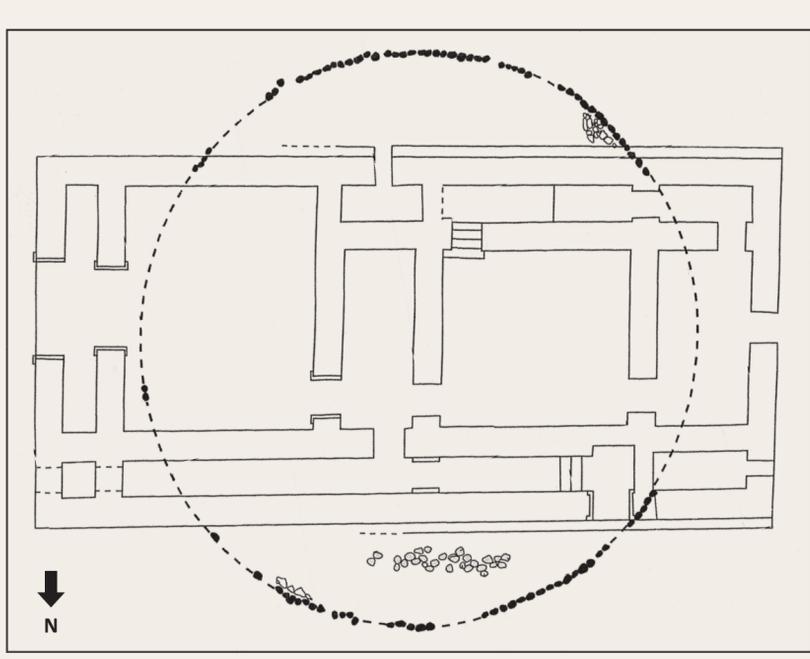

Μετά την καταστροφή της «Οικίας των Κεράμων» από πυρκαγιά γύρω στο 2200 π.Χ., τα συντρίμμια της διαμορφώθηκαν σε χαμηλό γήλοφο διαμέτρου σχεδόν 19 μ. (Σχ. 1, 2). Το ανατολικό και το δυτικό τμήμα του γήλοφου βρίσκονταν εντός των ορίων της Οικίας, ενώ το βόρειο και το νότιο εκτείνονταν σε απόσταση 3,25 μ. από τους εξωτερικούς τοίχους της. Η κορυφή του βρισκόταν 1,24/1,14 μ. ψηλότερα από το δάπεδό της. Η περιφέρεια του οριοθετήθηκε από στρογγυλεμένους λίθους, εσωτερικά των οποίων τοποθετήθηκαν πλακοειδείς και χονδροειδείς λίθοι, ενώ η άνω επιφάνειά του καλύφθηκε με χώμα και μικρές πέτρες (Σχ. 2, Εικ. 1).

Η κατασκευή αυτή ονομάστηκε συμβατικά από τους ανασκαφείς «τύμβος» λόγω της μορφολογικής συνάφειάς του με αντίστοιχα ταφικά μνημεία, αν και δεν περιείχε ταφές. Πιθανότατα λειτουργούσε ως «σήμα» της ερειπωμένης «Οικίας των Κεράμων», τονίζοντας τη σημασία που είχε κατά τη σύντομη διάρκεια της χρήσης της.

Αρχικά είχε θεωρηθεί ότι ο τύμβος κατασκευάστηκε από τους νέους κατοίκους της περιοχής την Πρωτοελλαδική ΙΙΙ περίοδο (2300/2200-2050/2000 π.Χ.), ενδεχομένως στο πλαίσιο «ιεροποίησης» του χώρου της ερειπωμένης «Οικίας των Κεράμων». Η σύγχρονη όμως έρευνα, βασιζόμενη στις ομοιότητές του με τύμβους της Πρωτοελλαδικής ΙΙ περιόδου που έχουν ερευνηθεί σε άλλες περιοχές (Ολυμπία, Θήβα), αλλά και στον επιμελημένο τρόπο κατασκευής του, αποδίδει πλέον την ίδρυσή του στους κατοίκους του τέλους της Πρωτοελλαδικής ΙΙ περιόδου, την παραμονή της εγκατάλειψης του οικισμού.

Οι νέοι κάτοικοι της Πρωτοελλαδικής ΙΙΙ περιόδου δεν εγκαταστάθηκαν αρχικά στην περιοχή του τύμβου λόγω της κλίσης του διαμορφωμένου εδάφους, αλλά ίδρυσαν τον οικισμό τους στην επίπεδη έκταση στα ανατολικά, προς τη μεριά της θάλασσας. Καθώς όμως με την πάροδο του χρόνου ο τύμβος κατέρρευε, η σχεδόν επίπεδη πλέον περιοχή του κατοικήθηκε από τον συνεχώς αυξανόμενο πληθυσμό της κοινότητας. Χαρακτηριστικό δείγμα της εγκατάστασης αυτής αποτελεί το αψιδωτό κτήριο που ονομάστηκε συμβατικά «Κτήριο W-84» και κατέλαβε τμήμα του τύμβου (Σχ. 3). Διατηρούνται τα λιθοκτίστα θεμέλια δύο τοίχων του πλάτους 0,45 μ., ενώ η ανωδομή του θα ήταν πλίνθινη και η επίσης πλίνθινη στέγη του επίπεδη. Η ισχυρή κατασκευή των σωζόμενων θεμελίων του σε συνδυασμό με την κατωφέρεια του τύμβου στα δυτικά υποδεικνύουν ότι το αψιδωτό αυτό κτήριο δεν διέθετε άλλο δωμάτιο. Η επιφάνεια του εσωτερικού χώρου ανέρχεται στα 24,79 μ². Ο μεγάλος αριθμός θραυσμένων πιθοειδών αγγείων και αμφορέων που βρέθηκαν κυρίως σε επαφή με τον ευθύγραμμο τοίχο του (Εικ. 2), καθώς και η εύρεση απανθρακωμένων σπόρων κριθαριού και κουκιών ανάμεσά τους, μαρτυρούν ότι το «Κτήριο W-84» αποτελούσε αποθηκευτικό χώρο της κοινότητας για είδη διατροφής και σχετικά σκεύη, υπό τον έλεγχο του αρχηγού της. Το «Κτήριο W-84» καταστράφηκε από πυρκαγιά.

Σχ. 1. Κάτοψη της «Οικίας των Κεράμων» με την περιφέρεια του τύμβου.
[Πηγή: Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα, Αρχείο Ανασκαφών Λέρνας].

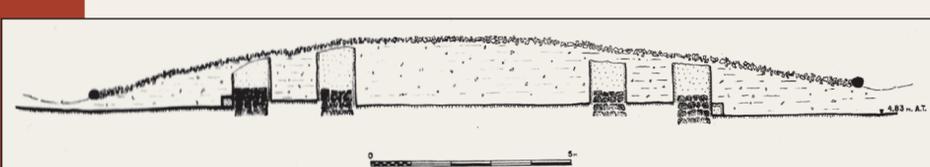
Plan 1. The House of the Tiles with the tumulus circle.
[Source: American School of Classical Studies at Athens, Lerna Excavations Archive].

Σχ. 3. Κάτοψη του κτηρίου της Πρωτοελλαδικής ΙΙΙ περιόδου («Κτήριο W-84») με την περιφέρεια του τύμβου: προτεινόμενη αποκατάσταση.

[Πηγή: Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα, Αρχείο Ανασκαφών Λέρνας].

Plan 3. Building of the Early Helladic III period (Building W-84) with the tumulus circumference: suggested restoration.
[Source: American School of Classical Studies at Athens, Lerna Excavations Archive].

Σχ. 2. Τομή του τύμβου πάνω από τα ερείπια της «Οικίας των Κεράμων».

[Πηγή: Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα, Αρχείο Ανασκαφών Λέρνας].

Plan 2. Section of the tumulus above the ruins of the House of the Tiles.
[Source: American School of Classical Studies at Athens, Lerna Excavations Archive].

Εικ. 1. Τμήμα της νότιας περιφέρειας του τύμβου κατά την ανασκαφή.

[Πηγή: Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα, Αρχείο Ανασκαφών Λέρνας, έτος 1953].

Fig. 1. Segment of the south tumulus circumference during excavation.
[Source: American School of Classical Studies at Athens, Lerna Excavations Archive, year 1953].

Εικ. 2. Το Κτήριο της Πρωτοελλαδικής ΙΙΙ περιόδου («Κτήριο W-84») κατά την ανασκαφή.

[Πηγή: Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα, Αρχείο Ανασκαφών Λέρνας, έτος 1956].

Fig. 2. Building of the Early Helladic III period ("Building W-84") during excavation.
[Source: American School of Classical Studies at Athens, Lerna Excavations Archive, year 1956].

Tumulus and Building of the Early Helladic III period ("Building W-84")

After the destruction of the House of the Tiles by fire around 2200 BC, its debris were formed into a low, circular mound almost 19 m in diameter (Plans 1, 2). The eastern and western parts of the mound were within the House's limits, while the northern and southern ones extended at a distance of 3.25 m from its outer walls. Its top was 1.24/1.14 m higher than the floor of the House. It was circumscribed by rounded stones, inside of which flat and coarse stones were placed, while its upper surface was covered with soil and small stones (Plan 2, Fig. 1).

This construction was conventionally named a "tumulus" by the excavators due to its morphological similarity to respective funerary monuments, even though no relevant finds like burials were found in its interior. The tumulus appears to have served as a marker for the ruined House of the Tiles, emphasizing the significance it once held, albeit for a short period of time.

It was initially thought that the tumulus was constructed by the new inhabitants of the area in the Early Helladic III period (2300/2200-2050/2000 BC), possibly as a way of "sanctifying" the space of the ruined House of the Tiles. However, based on the similarities with tumuli in other regions (Olympia, Thebes) and its manner of construction, current research attributes it to the end of the Early Helladic II period (2200 BC), just before the abandonment of the settlement.

The new inhabitants of the Early Helladic III period did not initially settle in the area of the tumulus due to the slope of the formed terrain, but established their settlement on the flat area to the east, towards the sea. But as the tumulus collapsed over time, its now almost flat area was inhabited by the community's ever-increasing population. A typical example of this settlement is the apsidal building that was conventionally named "Building W-84" and occupied part of the tumulus (Plan 3). The stone-built foundations of two 0.45 m wide walls are preserved, while its superstructure would have been of mud brick as well as its flat roof. The strong construction of its surviving foundations combined with the slope of the tumulus to the west indicate that this apsidal building had no other room. It is estimated to have covered an area of almost 25 m². The large number of broken pithoid storage jars and amphorae found mainly in contact with its straight wall (Fig. 2), as well as the finding of charred barley seeds and beans among them, testify that Building W-84 would have been a community storage area for foodstuffs and related utensils, under the control of its leader. Building W-84 was destroyed by fire.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ

www.argolisculture.gr

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ 2021-2027

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Co-funded by Greece and the European Union

Partnership Agreement 2021-2027

Program Peloponnisios